

Tussentijds bericht
toezicht jeugdzorg^{PLUS}

Notitie over de stand van zaken

Inspectie Jeugdzorg
Inspectie van het Onderwijs
Utrecht, november 2011

Inhoudsopgave

Voorwoord	5
Inleiding: de sector jeugdzorg ^{plus} en het toezicht.....	7
Hoofdstuk 1 Kwaliteit van het leefklimaat	11
Hoofdstuk 2 Kwaliteit van het onderwijs	17
Hoofdstuk 3 Ontwikkelingen en vooruitblik op het toezicht	21
Bijlage 1 Het onderzoek naar leefklimaat.....	23
Bijlage 2 Toetsingskader toezicht stap 2	25
Bijlage 3 Overzicht oordelen toezicht stap 2 per instelling en per indicator.....	31
Het leefklimaat van jongeren in de gesloten jeugdzorg	31
De samenwerking tussen instelling en school.....	35
Bijlage 4 Samenvattend overzicht oordelen toezicht jeugdzorg ^{plus}	37
Bijlage 5 Resultaten toezicht jeugdzorg ^{plus} per instelling	39
Almata.....	39
Avenier	41
Bijzonder Jeugdwerk Brabant	43
's Heerenloo, locatie Emaus	45
De Heuvelrug, locatie Overberg	47
De Hoenderloo Groep	49
Horizon.....	51
Icarus	53
Jeugdformaat Jutters Combinatie (JJC).....	55
De Koppeling	57
De Lindenhorst.....	59
Ottho Gerhard Heldringstichting (OGH)	61
Rentray	63
Tender	65
Transferium Jeugdzorg	67
Wilster en Behandelcentrum Woodbrookers.....	69

Voorwoord

In september 2009 bracht de Inspectie Jeugdzorg het eerste tussentijdse bericht uit over het toezicht in de sector jeugdzorg^{PLUS}, gericht op de *rechtspositie* van de jongeren.

Voor u ligt het tweede tussentijdse bericht, dat de Inspectie Jeugdzorg samen met de Inspectie van het Onderwijs uitbrengt, gericht op het *leefklimaat* voor de jongeren en de kwaliteit van het *onderwijs* in de sector jeugdzorg^{PLUS}.

Jeugdzorg^{PLUS} is een nieuwe vorm van zorg aan kinderen en jongeren met zeer zware gedragsproblemen. Hun problematiek kan heel verschillend zijn, maar zij hebben met elkaar gemeen dat zij het voor hun behandeling nodig hebben dat zij in hun vrijheid kunnen worden beperkt, omdat zij soms een gevaar vormen voor zichzelf of voor anderen en/of zich aan een behandeling onttrekken. De sector jeugdzorg^{PLUS} wil deze zeer moeilijke kinderen en jongeren een zodanige behandeling bieden dat zij op het spoor komen van een zo autonoom mogelijk bestaan. Een nieuwe vorm van zorg heeft tijd nodig om zich te ontwikkelen, dat geldt ook voor jeugdzorg^{PLUS}. Dit was door de sector voorzien en gepland in zijn streefbeeld en zijn kwaliteitskader¹. De inspectie heeft aangesloten bij deze planning en het toezicht stapsgewijs ingericht.

In het eerste tussenbericht eindigde de Inspectie Jeugdzorg met de constatering dat er sprake was van een *lerende sector*. Wanneer de inspectie in haar rapportages over de rechtspositie oordeelde dat verbeteringen noodzakelijk waren, hebben de instellingen deze ook binnen de afgesproken termijn uitgevoerd.

Uit het nu uitgevoerde onderzoek naar het leefklimaat komt naar voren dat kwalitatief goed personeel en een goed dagprogramma van doorslaggevend belang zijn voor een goed leefklimaat.

Kwalitatief goed personeel

Uit het onderzoek wordt duidelijk hoe belangrijk de groepsleiders zijn om een goed leefklimaat te krijgen en te houden in de groepen. Dat is niet eenvoudig en daarvoor zijn professionals nodig. De doelgroep is ingewikkeld en het werk is zwaar. De groepsleiders moeten veel weten en kunnen en ze moeten ook veel aankunnen, want de problematiek waarmee zij te maken krijgen is heftig. Zij moeten in staat zijn maatwerk te leveren voor iedere individuele jongere en tegelijk zorgen dat het in de groep ook goed gaat en dat ieder binnen de groep zoveel mogelijk tot zijn recht kan komen en zich veilig kan voelen.

Het onderzoek wijst uit dat een goede aansturing door gedragswetenschappers en leidinggevenden van de groepsleiders noodzakelijk is om het werk op de groepen goed te laten verlopen.

Groepsleiders hebben verdieping van hun kennis nodig en handvatten hoe om te gaan met iedere specifieke jongere. Daarnaast is coaching en sturing nodig, op het niveau van de individuele werknemer, maar ook op teamniveau. De kwaliteit is niet overal voldoende. De professionaliteit van de groepsleiders en hun aansturing dienen bij een aantal instellingen verbeterd te worden.

---

¹ In de inleiding van dit rapport meer over het streefbeeld en kwaliteitskader.

Een goed dagprogramma

De kwaliteit van het dagprogramma levert ook een belangrijke bijdrage aan het leefklimaat. Voor een goed leefklimaat is het belangrijk dat het dagprogramma flexibel is en zoveel mogelijk kan aansluiten bij wat een jongere interesseert en wat hij nodig heeft om zich verder te ontwikkelen. Dat betekent voor de instellingen voor jeugdzorg^{PLUS} onder andere meer vrijheden toestaan naarmate een jongere verder is in zijn behandeling en meer aankan. Het betekent ook actief stimuleren van jongeren om op zoek te gaan naar wat hen interesseert en hen uitdagen gebruik te maken van de mogelijkheden die er zijn. Immers ook na de jeugdzorg^{PLUS} zal een zinvolle dagbesteding voor de jongeren belangrijk zijn.

Een ander aspect van het dagprogramma betreft het onderwijs en de samenwerking met de interne school. Een aanzienlijk deel van de dag zitten de jongeren in de jeugdzorg^{PLUS} op school, net als hun leeftijdgenoten. De school biedt hen perspectief op hun leven na de intensieve behandeling, na de jeugdzorg^{PLUS}. School en instelling voor jeugdzorg^{PLUS} bereiden samen met de jongere de weg naar een zo autonoom mogelijke plaats in de maatschappij. Dagelijks zijn zij daarmee bezig. Daarom is de kwaliteit van de samenwerking tussen instelling en school van groot belang.

Uit het onderzoek blijkt dat instellingen en scholen een goede samenwerking ook belangrijk vinden, maar dat dit in de praktijk bij het merendeel nog niet gerealiseerd is.

Er zijn dus ook na het toezicht leefklimaat verbeteringen noodzakelijk. De Inspectie Jeugdzorg verwacht, gezien haar ervaringen, dat de instellingen die verbeteringen moeten aanbrengen in hun leefklimaat deze opnieuw voortvarend zullen aanpakken.

De instellingen zijn echter niet alleen bezig met het in stand houden en verbeteren van de kwaliteit, maar ook met het *ontwikkelen van een nieuwe aanpak*. In dit tussentijdse bericht komt tot slot deze ontwikkeling aan bod met een vooruitblik op de volgende stap in het toezicht.

Leeswijzer

De Inleiding beschrijft ontstaan en ontwikkeling van de sector jeugdzorg^{PLUS} en het toezicht dat de Inspectie Jeugdzorg samen met collega inspecties op de sector uitvoert.

In hoofdstuk 1 staat het beeld van de kwaliteit van het leefklimaat in de jeugdzorg^{PLUS} dat de Inspectie Jeugdzorg in haar toezicht heeft geconstateerd.

In hoofdstuk 2 staat het beeld van de kwaliteit van het onderwijs in de jeugdzorg^{PLUS} dat de Inspectie van het Onderwijs in haar toezicht heeft geconstateerd.

In hoofdstuk 3 staat een korte vooruitblik op de ontwikkeling van de sector en het komende toezicht.

In de bijlagen 1 t/m 3 staat meer informatie over het toezicht leefklimaat: bijlage 1 gaat dieper in op de aard van dit toezicht, bijlage 2 bevat het toetsingskader en bijlage 3 een overzicht van de oordelen per instelling en per indicator.

In bijlage 4 staat een totaaloverzicht met inspectieoordelen over de sector jeugdzorg^{PLUS}.

In bijlage 5 staan de resultaten van al het toezicht per instelling.

Inleiding: de sector jeugdzorg^{PLUS} en het toezicht

Ontstaan jeugdzorg^{PLUS}

Tot 2008 konden jongeren wanneer zij ernstige en complexe gedragsproblemen hadden worden opgenomen in een justitiële jeuginrichting (hierna: JJI) ook al hadden ze geen strafbare feiten gepleegd. Zij verbleven daar tussen de jongeren die wel door de strafrechter waren veroordeeld en werden op dezelfde manier behandeld. De reguliere residentiële jeugdzorg kon en mocht deze zorg niet bieden: hun gebouwen waren hiervoor niet ingericht en de wettelijke bepalingen stonden hen niet toe dat zij de rechten van jongeren konden beperken. In de loop van de jaren kwam verzet tegen het opsluiten van deze jongeren in JJI's. Dit heeft geleid tot aanpassing van de Wet op de jeugdzorg. Zorgaanbieders voor residentiële jeugdzorg startten in 2005, vooruitlopend op de wetswijziging, vijf projecten met intensieve behandeling, waarbij de jongeren in hun vrijheden konden worden beperkt als dat voor hun behandeling nodig was. In 2008 werd deze vorm van zorg (jeugdzorg^{PLUS}) in de Wet op de jeugdzorg opgenomen.

Aanbod jeugdzorg^{PLUS}

Het opnemen van jeugdzorg^{PLUS} in de wet had tot logisch gevolg dat de jongeren die zonder strafrechtelijke titel in de JJI's verbleven moesten worden overgeplaatst naar instellingen voor jeugdzorg^{PLUS}. Tot 2010 gold dan ook een overgangsregeling: er kwamen nieuwe instellingen voor jeugdzorg^{PLUS} en enkele JJI's werden tijdelijk als zodanig aangewezen. In 2011 zijn er 16 instellingen die op 25 locaties jeugdzorg^{PLUS} bieden, waarvan ruim de helft voormalige JJI's. In 2011 is er plaats voor 1622 jongeren. In 2012 zullen er nog 14 instellingen voor jeugdzorg^{PLUS} zijn met in totaal 1391 plaatsen.²

De instellingen verschillen gebouwendijk van elkaar en daardoor ook als het gaat om de mate waarin zij afgeslotenheid (kunnen) bieden. Enkele instellingen hebben een landelijk aanbod: voor jonge kinderen, voor jonge moeders met kinderen en voor kortdurende observatie en stabilisatie van jongeren in een ernstige psychiatrische crisis. De overige instellingen werken met elkaar samen in regio's met de bedoeling de zorg zo dicht mogelijk bij de thuissituatie van de jongeren te bieden en in verband met het vervolgtraject.

Streefbeeld jeugdzorg^{PLUS}

De instellingen voor jeugdzorg^{PLUS} hebben hun gezamenlijke visie op deze nieuwe vorm van intensieve residentiële zorg naar buiten gebracht in hun Streefbeeld³. Daarin noemen zij de zorg die zij bieden geen gesloten jeugdzorg maar jeugdzorg^{PLUS}. Met deze naam geven zij aan dat de geslotenheid maar een van de aspecten is van de intensieve behandeling die aan de zeer problematische jongeren wordt geboden. De jongeren die in instellingen voor jeugdzorg^{PLUS} worden geplaatst hebben vrijwel allemaal een lange hulpverleningsgeschiedenis achter de rug. Het merendeel heeft problemen in de ouder-kind relatie en/of een bedreigde opvoedingsomgeving. Bij een groot deel van de jongeren is sprake van een DSM kwalificatie, zoals oppositioeneel opstandige

---

² Brief staatssecretaris van VWS aan de Tweede Kamer 13 april 2011, J-3058315A

³ Streefbeeld Jeugdzorg^{PLUS}: Méér dan gesloten jeugdzorg. Januari 2008.

gedragsstoornis en antisociale gedragsstoornis en ADHD⁴. Zij zijn dus officieel gediagnosticeerd met een psychiatrische aandoening.

Met name in het begin van de behandeling is geslotenheid erg belangrijk, maar in een later stadium wordt het oefenen buiten de instelling steeds belangrijker. Belangrijk kenmerk van jeugdzorg^{PLUS} is de samenwerking met het gezin van de jongere en met andere vormen van zorg, die de jongere nodig heeft of na verblijf in jeugdzorg^{PLUS} nodig gaat krijgen, zoals GGZ- of LVG-zorg. Jeugdzorg^{PLUS} is in deze visie geen eindstation maar een beginstation, gericht op terugkeer van de jongere in de maatschappij zoveel en zo goed als maar mogelijk is.

Kwaliteitskader Gesloten Jeugdzorg

In 2008 heeft Jeugdzorg Nederland het Kwaliteitskader Gesloten Jeugdzorg vastgesteld. Hierin formuleert de sector voor zichzelf kwaliteitsnormen. De thema's waarvoor de sector de normen formuleert zijn: de gesloten leefomgeving, waarin onder andere de veiligheid en rechtspositie van de jongeren is geregeld; de behandel- en opvoedplanning, waarin onder andere de cyclische aanpak van de behandeling is geregeld; de behandeling, met daarin onder andere inhoudelijke eisen aan het behandelplan; de opvoeding, met onder andere eisen aan leefklimaat en lichamelijke en geestelijke verzorging; dagprogrammering met onder andere eisen voor aansluiting op onderwijs; ketensamenwerking met onder andere eisen op het gebied van uitwisseling van expertise en samenwerking en als laatste thema personeel, waarin onder andere eisen staan geformuleerd voor de kwantiteit en kwaliteit van het personeel.

Aan deze nieuwe vorm van zorg moest nog veel ontwikkeld worden. Daarom heeft de sector aangegeven welke thema's het eerst operationeel moesten zijn en welke nog langer de tijd kregen cq nodig hadden en dus ook later operationeel zouden zijn. De sector onderscheidt in het Kwaliteitskader drie stadia. De Inspectie Jeugdzorg heeft zich bij deze drie stadia aangesloten en voert haar toezicht op de instellingen voor jeugdzorg^{PLUS} stapsgewijs uit.

Stapsgewijs toezicht Inspectie Jeugdzorg: stap 1 rechtspositie

Het eerste toezicht richtte zich op de geslotenheid (rechtspositie), want waar jongeren vergaand in hun rechten kunnen worden beperkt moet hun rechtspositie goed geregeld zijn. In dit onderzoek zijn de thema's vrijheidsbeperkende maatregelen, verlof, klachtenregeling en vertrouwenspersoon onderzocht. Hierover is in september 2009 een tussenbericht verschenen⁵. Op het moment van het tussenbericht had de inspectie negen instellingen onderzocht. Daarna volgden er nog vier. Bij de vijf instellingen die in eerste instantie onvoldoende voldeden aan de verwachtingen van de inspectie⁶, heeft de inspectie in 2010 en 2011 vervolgtoezicht op maat uitgevoerd. Inmiddels voldoen alle onderzochte instellingen aan de verwachtingen van de inspectie.

---

⁴ Van Dam, C, Wattel, A. & Veerman, J.W., Tevredenheid en effectiviteit bij Crisistrajecten Jeugdzorg-plus. Verslag van een pilot bij Rentray. Praktikon B.V. Nijmegen, 2010.

⁵ Inspectie Jeugdzorg, Tussentijds bericht toezicht gesloten jeugdzorg. Notitie over de stand van zaken toezicht rechtspositie van jongeren in de gesloten jeugdzorg met een beschouwing over de sector gesloten jeugdzorg. Utrecht, september 2009.

⁶ De Kop van Deelen, Avenier Hand in Hand, Icarus, Horizon 13- en Almata, locatie Den Dolder.

Stapsgewijs toezicht Inspectie Jeugdzorg en Inspectie van het Onderwijs: stap 2 leefklimaat

Na de rechtspositie richtte de Inspectie Jeugdzorg haar onderzoek op de kwaliteit van het leefklimaat. Daarbij was de vraag wat het leefklimaat aan de jongeren te bieden had. Normen uit het Kwaliteitskader Gesloten Jeugdzorg zijn door de inspectie nader ingevuld in samenspraak met de sector. In dit overleg wees de sector op het belang van perspectief voor de jongere: gebrek aan perspectief beïnvloedt het leefklimaat negatief. Daarom is bij dit onderzoek ook de Inspectie van het Onderwijs betrokken. Immers, een goede kwaliteit van het onderwijs en een goede samenwerking van school en instelling zijn van groot belang voor het perspectief van de jongeren. Het voorliggende tussentijds bericht geeft de uitkomsten van het toezicht stap 2 weer.

Stapsgewijs toezicht gezamenlijke inspecties⁷: stap 3 de inhoud van de behandeling

In hoofdstuk 3 staat een vooruitblik op het toezicht stap 3 dat de inspecties vanaf najaar 2011 gaan ontwikkelen en in welke context dit gebeurt.

---

⁷ Inspectie Jeugdzorg, Inspectie van het Onderwijs, Inspectie voor de Gezondheidszorg.

Hoofdstuk 1 Kwaliteit van het leefklimaat

In totaal is in 2011 bij twaalf instellingen het leefklimaat van jongeren onderzocht⁸.

Dit betekent dat er niet bij alle instellingen en alle locaties onderzoek is gedaan. De redenen hiervoor zijn:

- instellingen die per 1-1-2012 sluiten zijn niet in het onderzoek meegenomen: dit geldt voor De Heuvelrug, locatie Overberg en Kwadrant Emaus.
- bij instellingen die samen een project vormen, onderzoekt de inspectie het project afwisselend bij de ene of de andere instelling (het ene betreft Paljas Plus, een project van Tender en BJ Brabant; het andere is een samenwerking van Avenir Hand in Hand en Horizon in Alphen aan den Rijn);
- bij instellingen met meerdere locaties worden niet alle locaties onderzocht.

Eén instelling is nog niet onderzocht, omdat de te onderzoeken locatie sinds september 2010 onder verscherpt toezicht staat (Almata, locatie Ossendrecht). Hierbij volgt de inspectie een ander toezichttraject.

De Inspectie Jeugdzorg heeft in het onderzoek toezicht uitgevoerd op:

- het dagprogramma van jongeren;
- de samenwerking tussen instelling en school;
- een passende en aandachtvolle omgeving;
- aandacht voor samenstelling van de leefgroep;
- voldoende toegerust personeel.

Eindoordeel

Het leefklimaat in de instelling heeft de Inspectie Jeugdzorg in *vier* gevallen als *goed* beoordeeld, in *drie* gevallen als *voldoende* en in *vijf* gevallen als *onvoldoende*. Van de twaalf onderzochte instellingen zijn *zeven* instellingen *onvoldoende* beoordeeld op de samenwerking tussen instelling en school en vijf als voldoende.

Stap 2	Goed	Voldoende	Onvoldoende	Totaal
Oordeel leefklimaat	4	3	5	12
Oordeel samenwerking instelling en school	-	5	7	12

---

⁸ Een omschrijving van het onderzoek is opgenomen in bijlage 1. Het toetsingskader staat in bijlage 2. De resultaten in het onderzoek naar leefklimaat zijn, per instelling en per indicator opgenomen in bijlage 3.

Conclusies toezicht leefklimaat

Hieronder volgen de belangrijkste conclusies over het leefklimaat bij de twaalf onderzochte instellingen voor jeugdzorg^{PLUS}. Deze betreffen het personeel en het dagprogramma. De samenwerking met onderwijs valt onder het thema dagprogramma.

Daarna volgen de belangrijkste bevindingen die tot deze conclusies geleid hebben. Daarbij is aandacht voor wat er moet worden verbeterd, maar ook worden de goede uitwerkingen genoemd die de inspecties bij hun toezicht hebben aangetroffen.

Conclusies Personeel:

- De professionaliteit van de groepsleiders dient bij een aantal instellingen versterkt te worden, zowel waar het gaat om pedagogische kennis en vaardigheden als om kennis en vaardigheden met betrekking tot de ingewikkelde doelgroep van jeugdzorg^{PLUS}.
- Aansturing van de groepsleiders door gedragswetenschappers en leidinggevenden is van groot belang voor de kwaliteit en dient bij een aantal instellingen verbeterd te worden.

Conclusies Dagprogramma:

- Een aantal instellingen dient meer maatwerk en flexibiliteit in zijn dagprogramma aan te brengen.
- Bij zeven van de twaalf instellingen is de samenwerking met de interne school onvoldoende. De knelpunten komen vooral voor op het gebied van de dagelijkse afstemming en het omgaan met incidenten. Het belang van een goede samenwerking wordt door allen erkend.

Bevindingen met betrekking tot het personeel

De belangrijkste bevindingen betreffen:

1. een aandachtvolle omgeving;
2. deskundigheid en aansturing;
3. check op betrouwbaarheid medewerkers.

Deze drie onderwerpen komen hieronder elk aan bod.

• **Aandachtvolle omgeving**

Aandacht van een aantal instellingen is vooral nodig voor:	De inspectie heeft de volgende goede voorbeelden gezien:
• Respectvolle omgang • Aandachtvolle houding van medewerkers ten opzichte van jongeren	• Individuele gesprekken met jongeren tijdens activiteiten • Een open sfeer op de leefgroep • Het nakomen van afspraken door groepsleiders

Uit het onderzoek naar het leefklimaat binnen de instellingen voor jeugdzorg^{PLUS} blijkt dat een aandachtvolle omgeving en dan vooral de aandachtvolle houding van groepsleiders bepalend is voor de kwaliteit van het leefklimaat. Instellingen waarin jongeren ervaren dat de groepsleiding weinig of geen interesse toont in wat hen bezig houdt en waarin weinig tijd en ruimte is voor individuele aandacht presteren onvoldoende op de kwaliteit van het leefklimaat.

De inspectie heeft een aantal goede voorbeelden gezien van het bieden van een aandachtvolle omgeving bij instellingen die zij het oordeel 'goed' heeft gegeven: binnen deze instellingen hebben groepsleiders bijvoorbeeld individuele gesprekken met de jongeren tijdens activiteiten en sluiten zij daarbij goed aan bij de diverse leeftijden en problematieken op de groep. Ook is een open sfeer op de leefgroep van belang, waarbij zowel jongeren als groepsleiders elkaar kunnen en durven aanspreken. Het nakomen van afspraken door groepsleiders blijkt verder essentieel voor het vertrouwen dat jongeren in hen hebben. Tot slot is gebleken dat naast gezamenlijke verantwoordelijkheid van jongeren en groepsleiders het beschikken over een 'huismoeder' met bepaalde huishoudelijke taken kan zorgen voor een leefklimaat van voldoende kwaliteit.

• **Deskundigheid & aansturing**

Aandacht van een aantal instellingen is vooral nodig voor:	De inspectie heeft de volgende goede voorbeelden gezien:
• Toerusting/ professionaliteit personeel • Aansturing van groepsleiders	• Goede toerusting groepsleiders door verplicht basispakket binnen opleidingsplan en een verdiepend aanbod • Goede aansturing groepsleiders: coaching door senior groepsleiders • Goede aansturing groepsleiders: regelmatig op de leefgroepen aanwezige leidinggevend en gedragswetenschappers • De door de jongeren zelf aangegeven kwaliteitsnormen van Q4C⁹ worden als leidraad voor het leefklimaat gebruikt • Visie op wat een goed leefklimaat is wordt op alle niveaus (uit)gedragen

In de jeugdzorg^{PLUS} is de samenstelling in de leefgroepen divers als het gaat om de achtergrond en de problematiek van jongeren. De groepsleiders moeten in staat zijn maatwerk te leveren per jongere en tegelijk moeten zij ook zorgen dat voor de groep jongeren het pedagogisch klimaat veilig en duidelijk blijft, beschermend is, maar ook ruimte geeft aan de jongeren om te leren. Dit is zwaar en moeilijk werk en om dit goed te kunnen doen, zijn goede training en scholing van belang. Uit het onderzoek blijkt dat de professionaliteit van de groepsleiders bij een groot deel van de instellingen versterkt moet worden. Er is een groot verschil tussen de instellingen wat betreft mogelijkheden en verplichtingen binnen het interne opleidingsprogramma. De inspectie is bij een aantal instellingen verschillende aspecten tegengekomen die bijdragen aan goed toegeruste groepsleiders: het opleidingsplan voor groepsleiders bestaat bij een aantal instellingen uit een

⁹ Q4C staat voor Quality for children. Fiet van Beek en Leo Rutjes: *Kwaliteitsstandaarden jeugdzorg Q4C, Wat kinderen en jongeren belangrijk vinden als ze niet thuis wonen*, Houten 2009.

(verplicht) basispakket en een (deels verplicht) verdiepend aanbod. Voor een verdiepend opleidingsaanbod werken verschillende instellingen samen met hogescholen of expertisecentra, zoals Icarus met de Hogeschool Zuyd en de Brijder verslavingszorg.

De inspectie stelt vast dat naast het opleiden van groepsleiders, goede ondersteuning op de werkvloer van belang is. Zo werken verschillende instellingen met senior groepsleiders op de leefgroepen om de overige groepsleiders ter plekke te kunnen coachen. Verder oordeelt de inspectie dat voldoende zicht van leidinggevend en gedragswetenschappers op de leefgroepen zorgt voor goed toegerust personeel. De sturing van leidinggevend (betrokkenheid, waar nodig controle) en de positie van de gedragswetenschappers (dicht op het team, mede verantwoordelijk voor het leefklimaat) zijn van groot belang voor de kwaliteit van het leefklimaat. Deze punten zijn bij een aantal instellingen nog niet voldoende.

Uit het onderzoek naar leefklimaat bleek dat instellingen die door de inspectie goed zijn beoordeeld een duidelijke visie op het leefklimaat op de groepen hebben én dat het personeel zich deze eigen heeft gemaakt. Binnen de Hoenderloo Groep, Kop van Deelen bijvoorbeeld is de pedagogische visie gebaseerd op de kwaliteitsstandaarden Q4C. De groepsleiding heeft samen met de jongeren per leefgroep aangegeven in hoeverre de leefgroep voldeed aan de kwaliteitsstandaarden en wat daarin voor hen van belang was. Op deze manier gaat een pedagogische visie 'leven' op de groepen. Verder werd duidelijk hoe belangrijk het is dat de groepsleiders naast een goede scholing en aansturing, worden 'meegenomen' in de ontwikkelingen binnen de instelling. Waar instellingen veel aandacht besteden aan het meenemen van hun groepsleiders in het ontwikkelen en borgen van hun pedagogische visie op de leefgroepen, blijkt de kwaliteit van het leefklimaat beter.

Bevindingen met betrekking tot het dagprogramma

De belangrijkste bevindingen betreffen:

1. maatwerk per jongere;
2. samenwerking met onderwijs.

Deze twee onderwerpen komen hieronder elk aan bod.

• Maatwerk per jongere

Aandacht van een aantal instellingen is vooral nodig voor:	De inspectie heeft de volgende goede voorbeelden gezien:
• Aansluiting aanbod dagprogramma op wat jongeren nodig hebben (maatwerk)	• Invloed op en zelfstandigheid binnen het dagprogramma afhankelijk van de fase van behandeling van een jongere • Splitsen van leefgroepen voor onderdelen van het dagprogramma

De inspectie vindt het van belang dat in het dagprogramma voor de jongeren drie elementen te herkennen zijn: de dagelijkse routine in de leefgroep, het schoolprogramma en de vrije tijd. Alle

instellingen hebben een programma met een vaste structuur, maar het aanbod sluit niet overal aan bij wat jongeren nodig hebben. De inspectie heeft geconcludeerd dat een aantal instellingen er wel goed in slaagt om naast een vaste structuur in het programma ook maatwerk te bieden, gebaseerd op de behandelfase van de jongere. Zo bepaalt binnen de Ottho Gerhard Heldringstichting de fase waarin de jongere zit de mate van zelfstandigheid binnen het dagprogramma. Jongeren in de laatste fase hebben meer invloed op hun dagstructuur, kunnen sporten, stage lopen of werken buiten de instelling en hebben bijvoorbeeld geen verplicht rustuur meer.

Daarnaast wordt er binnen verschillende instellingen flexibel omgegaan met het splitsen van leefgroepen om voor jongeren in een hogere fase meer activiteiten buiten de leefgroep mogelijk te maken. Bij Rentray Eefde bijvoorbeeld wordt de groep, wanneer nodig, in tweeën gesplitst om meer maatwerk in kleinere groepen te bieden.

De inspectie vindt het positief dat maatwerk en flexibiliteit in het dagprogramma worden toegepast, om zo de zelfstandigheid van jongeren te stimuleren en hen stap voor stap toe te laten werken naar een verblijf buiten de jeugdzorg^{PLUS} instelling.

• **Samenwerking met onderwijs**

Aandacht van een aantal instellingen is vooral nodig voor:	De inspectie heeft de volgende goede voorbeelden gezien:
Op verschillende niveaus, op verschillende momenten binnen het dagprogramma en bij incidenten(registratie): samenwerking tussen school en instelling	- Jongeren betrekken bij dagelijkse overdrachten tussen school en instelling - Oplossingen op de school zoeken, wanneer het mis gaat op school

Belangrijk in het dagprogramma is de tijd die jongeren besteden aan school. Onderwijs en zorg zijn beide belangrijk voor een jongere die in een jeugdzorg^{PLUS} instelling verblijft. Goed onderwijs ondersteunt het perspectief van jongeren; zij werken daarin aan hun toekomst buiten de instelling. Ondanks het feit dat zowel de instelling als de school inzien hoe belangrijk zowel behandeling als onderwijs voor deze jongeren is, is de samenwerking tussen instelling en school in zeven van de twaalf gevallen nog onvoldoende. Dat de jeugdzorg goed aansluit bij het onderwijs is een belangrijk onderdeel in het traject dat het ministerie en de instellingen voor jeugdzorg^{PLUS} voor ogen hebben. Het blijkt in de praktijk lastig om een instelling en een interne school voldoende te laten samenwerken. Het gaat daarbij om samenwerking op verschillende niveaus: samenwerking op directieniveau én overleg tussen gedragswetenschappers én samenwerking tussen individuele groepsleiders en docenten.

De instellingen presteerden met name slecht wanneer het ging om de afstemming van de dagelijkse begeleiding van jongeren en het samenwerken bij incidenten. Voor een groot deel van de instellingen is hier winst te behalen. Zo zouden instellingen bijvoorbeeld in de dagelijkse afstemming tussen groepsleiders en docenten de jongeren zelf kunnen betrekken, zoals binnen Horizon gebeurt. Daar zijn de jongeren bij de overdracht in zowel de ochtend als de middag aanwezig en dragen zij zelf ook punten aan. Jongeren krijgen bij deze overdrachten ook complimenten over wat er goed ging. Bij Icarus komen de docenten meerdere keren per dag op de

leefgroep om de jongeren op te halen en terug te brengen. Dit zijn ook de momenten waarop een overdracht met de groepsleiders plaatsvindt en waarop bijzonderheden over een jongere worden doorgegeven. Na schooltijd neemt de docent ook deel aan de gesprekken waarin de jongeren en de groepsleiders de dag doornemen.

Bij het omgaan met incidenten is het de inspectie opgevallen dat de samenwerking tussen instelling en school beter is wanneer er goede afspraken zijn over het al dan niet terugsturen van jongeren naar de leefgroep wanneer het mis gaat op school. Bij verschillende instellingen worden eventuele problemen eerst op school opgelost, bijvoorbeeld door een vrijgestelde docent die een jongere kan begeleiden buiten de klas. Tot slot kunnen instelling en school gezamenlijk beter leren van incidenten en een individuele aanpak van jongeren beter afstemmen wanneer zij een gezamenlijk incidentenregistratiesysteem hebben.

Verbetering en nazorg

De Inspectie Jeugdzorg heeft bij alle instellingen waar het leefklimaat onvoldoende veilig en verantwoord was en/of de samenwerking met school onvoldoende was, verbeterplannen opgevraagd. Binnen een afgesproken termijn moeten deze instellingen de verbeteringen hebben doorgevoerd. De verbeterplannen worden door de inspectie beoordeeld en waar nodig volgt de inspectie de uitvoering ervan. In het najaar van 2011 en het voorjaar van 2012 zal de inspectie hertoetsen op maat uitvoeren bij de instellingen die zij als onvoldoende heeft beoordeeld. Waar de samenwerking tussen instelling en school onvoldoende was, doen de beide inspecties zo mogelijk samen de nazorg.

Hoofdstuk 2   **Kwaliteit van het onderwijs**

Onderwijs in de jeugdzorg^{PLUS} instellingen

Het onderwijs dat wordt aangeboden aan jongeren in een jeugdzorg^{PLUS} instelling valt onder de Wet op de expertisecentra (WEC) en daarbinnen cluster 4; dit betreft het onderwijs aan leerlingen met gedragsproblemen.

Leerlingen op deze onderwijsvoorzieningen zijn per definitie leerlingen met ernstige gedragsproblemen. Dit vraagt om een centrale positie van het systeem van leerlingenzorg. Goede voorzieningen voor speciaal onderwijs leggen met hun systeem van leerlingenzorg de basis voor een kwalitatief goed onderwijsleerproces voor iedere leerling. Zij doen dit door de beginsituatie en de hulpvraag van de leerlingen zorgvuldig in kaart te brengen, hun ontwikkeling nauwkeurig te plannen en te volgen en de juiste aanpassingen te kiezen in het onderwijsleerproces. De kwaliteit van de leerlingenzorg en het functioneren hiervan in het onderwijsleerproces vormen de basis voor de beoordeling van de kwaliteit van dit cluster 4 onderwijs.

Scholen die onderwijs bieden aan jongeren in een jeugdzorg^{PLUS} instelling hebben te maken met een grote in- en doorstroom van leerlingen, met verschillende niveaus en met daarbij behorende verschillende vakkenpakketten en onderwijsinhoud. Ook de effectieve leertijd staat onder druk door de specifieke omstandigheden in een gesloten setting. Jongeren zitten behalve in een onderwijstraject ook in een behandeltraject.

Na beëindiging van de behandeling in de gesloten jeugdzorg is het onderwijstraject vaak problematisch vanwege de weigering van scholen om de leerling (weer) toe te laten.

Toezicht Inspectie van het Onderwijs

Bij negen van de twaalf instellingen die de Inspectie Jeugdzorg in stap 2 heeft getoetst, heeft de Inspectie van het Onderwijs tegelijkertijd onderzoek naar de kwaliteit van de school gedaan. Bij de overige scholen kwam het in de planning van de Inspectie van het Onderwijs niet goed uit om samen met de Inspectie Jeugdzorg toezicht uit te voeren of waren al andere afspraken met de schoolbesturen gemaakt. Waar gezamenlijk toezicht niet mogelijk was, heeft de inspectie informatie geleverd uit toezicht dat zij kort daarvoor heeft uitgevoerd bij de school.

Oordelen Inspectie van het Onderwijs

De Inspectie van het Onderwijs heeft verschillende toezichtarrangementen; het basisarrangement, het aangepast arrangement 'zwak' en het aangepast arrangement 'zeer zwak'. De laatste twee arrangementen houden in dat de inspectie het toezicht intensiveert. Een basisarrangement betekent dat de Inspectie van het Onderwijs geen reden heeft om het toezicht te intensiveren. Het basistoezicht bestaat uit een jaarlijkse risicoanalyse en eventueel een onderzoek in het kader van een thema.

Een aangepast arrangement "zwak" betekent dat de school onder intensief toezicht valt. Met het bevoegd gezag wordt afgesproken dat de onderwijskwaliteit over ongeveer één jaar weer van voldoende niveau is. De Inspectie van het Onderwijs voert opnieuw onderzoek uit om na te gaan of de tekortkomingen zijn opgeheven.

Als de kwaliteit van het onderwijs belangrijke tekortkomingen vertoont, beoordeelt de Inspectie van het Onderwijs de kwaliteit als "zeer zwak". De school valt onder intensief toezicht. Met het bevoegd gezag wordt afgesproken dat de onderwijskwaliteit over maximaal twee jaar weer van voldoende niveau is. De inspectie voert dan opnieuw onderzoek uit om na te gaan of de tekortkomingen zijn opgeheven. In aanvulling hierop maakt de inspectie nadere afspraken met het bevoegd gezag over te bereiken tussenresultaten en een tussentijds onderzoek naar bereikte verbeteringen. Deze afspraken legt de inspectie vast in een toezichtplan.

Kwaliteit onderwijs jeugdzorg^{PLUS}	Basis- arrangement	Aangepast arrangement Zwak	Aangepast arrangement Zeet Zwak
Rentray Eefde Kwaliteitsonderzoek oktober 2010	√		
Hoenderloo Groep Kop van Deelen Kwaliteitsonderzoek mei 2011	√		
Solleveld Den Haag (JJC) ¹⁰ Onderzoek naar kwaliteitsverbetering februari 2011			√
Paljas Plus Warandecollege (Tender) Kwaliteits Onderzoek januari 2011	√		
De Lakestenen (Avenier Alexandra) Kwaliteitsonderzoek maart 2011	√		
OGH De Brouwerij Zetten Kwaliteitsonderzoek september 2010		√	
Wilster ism Portalis Kwaliteitsonderzoek nog niet afgerond			
Altra De Koppeling Kwaliteitsonderzoek maart 2010		√	
Lindenhorst De Sprong Kwaliteitsonderzoek		√	

¹⁰ JJC heeft inmiddels de samenwerking met de Solleveldschool opgezegd en werkt per 1-10-2011 samen met het Schreudercollege Horizon.

Kwaliteit onderwijs jeugdzorg^{PLUS}	Basis- arrangement	Aangepast arrangement Zwak	Aangepast arrangement Zeer Zwak
St Jozef Cadier en Keer (Icarus) Kwaliteitsonderzoek februari 2010	√		
Spinaker Heerhugowaard (Transferium) School is kortgeleden gestart, nog geen beoordeling inspectie			
Parkschool (Horizon) School is kortgeleden gestart, nog geen beoordeling inspectie			

Knelpunten in het onderwijs

Scholen moeten bij de start van het onderwijs de beginsituatie en de hulpvraag van de leerlingen zorgvuldig in kaart brengen. Het tijdig beschikbaar hebben van deze informatie is van belang om onderwijs op maat te kunnen bieden. Deze informatie is soms te laat beschikbaar of onvolledig of gedateerd. Soms gaan functionarissen van de school daarom zelf nog testen en toetsen afnemen om betrouwbare informatie te verkrijgen. Daardoor kan het enige tijd duren voor de school een adequaat handlingsplan kan opstellen met daarin opgenomen de onderwijsrelevante beginsituatie. Scholen zijn echter verplicht bij het verlaten van de school voor elke leerling een onderwijskundig rapport op te stellen, zodat deze testen bij aanvang in beginsel veelal onnodig zouden moeten zijn. Knelpunt hierbij is dat de leerlingen soms een tijdlang geen onderwijs hebben gevolgd of door de vele schoolwisselingen de school van herkomst moeilijk te achterhalen is.

Hoofdstuk 3   Ontwikkelingen en vooruitblik op het toezicht

In dit slothoofdstuk komen aan bod het beleidskader trajecten jeugdzorg^{PLUS} en een vooruitblik op het toezicht stap 3.

Ontwikkeling trajectbenadering: de jongere centraal

In haar brief van 13 april 2011 heeft de staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport de Tweede Kamer geïnformeerd over het beleidskader trajecten jeugdzorg^{PLUS}. Dit beleidskader heeft onder andere als uitgangspunt dat instellingen voor jeugdzorg^{PLUS} samenwerken met het onderwijs, de jeugd-GGZ, de zorg voor licht verstandelijk beperkte jongeren en collega jeugdzorginstellingen om jongeren perspectief te bieden op een succesvolle terugkeer in de samenleving. Hierbij wordt niet meer iedere hulpverleningsfase apart geregisseerd en gefinancierd, maar het gehele traject vanaf jeugdzorg^{PLUS} tot en met de uitstroom uit de jeugdzorg. In de trajectaanpak ligt de focus op wat jongeren nodig hebben.

In het beleidskader trajecten jeugdzorg^{PLUS} sluit de staatssecretaris van VWS aan bij de ambitie die de instellingen zelf begin 2008 hebben verwoord in hun Streefbeeld. De instellingen geven hierin aan te streven naar een dynamisch traject met als uiteindelijke doel: "... om de jongeren een aanvaardbare en veilige plek in de samenleving te bezorgen, waar mogelijk op basis van passende scholing, het verkrijgen en behouden van werk en een zo autonoom mogelijk maatschappelijk bestaan. Waar nodig wordt het vervolgetraject (langdurig) ondersteund door (lichtere vormen van) begeleiding en behandeling".

De staatssecretaris geeft de instellingen voor jeugdzorg^{PLUS} tot en met 2015 om ervoor te zorgen dat er sprake is van volwaardige trajecten jeugdzorg^{PLUS}.

De instellingen voor jeugdzorg^{PLUS} zijn bezig met het uitwerken van de trajecten. Voor iedere jongere in een jeugdzorg^{PLUS} instelling moet de instelling een passend traject vormgeven dat zich uitstrekt tot ver na de behandeling in de jeugdzorg^{PLUS}. Dit is een grote uitdaging. Niet alleen voor de jeugdzorg^{PLUS} instellingen, maar ook voor de onderwijsvoorzieningen, de GGZ-zorg en de zorg voor licht verstandelijk beperkte jongeren.

Om een traject vanaf de start in de jeugdzorg^{PLUS} goed vorm te geven is om te beginnen de kwaliteit van de informatie die bij opname voorhanden is van groot belang. Deze kwaliteit en het tijdig beschikbaar zijn van deze informatie is van belang voor behandeling en om onderwijs op maat te kunnen bieden. Daarnaast zijn er om een traject succesvol uit te voeren goede contacten met vervolgzorg en vervolgonderwijs noodzakelijk. Op dit moment ervaren instellingen en interne scholen nog veel knelpunten, zo bleek in het toezicht stap 2. De komende jaren moeten duidelijk maken in hoeverre onderwijs en instellingen voor jeugdzorg, GGZ-zorg, zorg voor licht verstandelijk beperkte jongeren in staat zijn om het perspectief van een jongere tot hun gezamenlijk doel te maken.

Toezicht stap 3

Stap 3 van het stapsgewijze onderzoek van de Inspectie Jeugdzorg wordt uitgevoerd in samenwerking met de Inspectie van het Onderwijs en de Inspectie voor de Gezondheidszorg. De voorbereiding van stap 3 is najaar 2011 van start gegaan. Het komende toezicht stap 3 zal zich richten op de behandeling van de jongeren. De behandeling in de jeugdzorg^{PLUS} wordt een belangrijk onderdeel van de trajectaanpak en om die reden kan toezicht van de gezamenlijke inspecties naar de behandeling mogelijk al informatie opleveren over waar de betrokkenen bij de vormgeving van een traject tegenaan lopen, wat er al goed gaat en wat nog niet. Naar verwachting is dit toezicht in 2013 afgerond.

Bijlage 1   Het onderzoek naar leefklimaat

De Inspectie Jeugdzorg heeft in 2011 onderzocht in hoeverre de instellingen voor jeugdzorg^{PLUS} in staat zijn om een veilig en verantwoord leefklimaat voor de jongeren te bieden. De inspectie heeft het toezicht toegespitst op het leefklimaat binnen de instelling¹¹, omdat een goed leefklimaat voor de jongeren een randvoorwaarde voor hun behandeling is en omdat in de jeugdzorg^{PLUS} jongeren tegen hun wil kunnen worden opgenomen. In dit onderzoek komen normen uit de volgende onderdelen van het Kwaliteitskader aan bod: opvoeding, dagprogrammering en personeel.

De inspectie beoordeelt aan de hand van een toetsingskader of het leefklimaat veilig en verantwoord is. Over de invulling van dit toetsingskader heeft de inspectie nauw overleg gehad met de sector jeugdzorg^{PLUS}, zodat het gaat om zoveel mogelijk gedeelde opvattingen over wat een veilig en verantwoord leefklimaat is. Daarnaast heeft de inspectie zich laten inspireren door jongeren die hebben beschreven wat maakt dat het leven op de groep voor hen veilig is¹². Zij noemen onder andere voldoende rust, regelmaat, ruimte en privacy; een aanpak gericht op herstel in plaats van beheersing; het benoemen wat goed gaat in plaats van wat verkeerd gaat; respect; vertrouwen, dat de groepsleiders het goede voorbeeld geven.

Goede samenwerking tussen school en instelling belangrijk voor een veilig en verantwoord leefklimaat

In het overleg over het toetsingskader heeft de sector jeugdzorg^{PLUS} aangegeven dat ook de samenwerking met school een belangrijke factor is als het gaat om een veilig en verantwoord leefklimaat. Wanneer een jongere in de jeugdzorg^{PLUS} behandeld wordt, werken de school en de instelling tegelijkertijd met de jongere aan diens toekomst. De tijd die de jongere op school doorbrengt maakt een belangrijk deel uit van het dagprogramma. In een goede samenwerking versterken school en instelling elkaar en zorgen zij samen dat de jongere werkelijk een perspectief heeft voor zijn toekomst. Bij een ontbrekende of slechte samenwerking heeft de jongere daar zowel op school als op de leefgroep last van en wordt een belangrijke voorwaarde voor een veilig en verantwoord leefklimaat niet vervuld.

Omdat de samenwerking met onderwijs zo belangrijk is heeft de inspectie het toezicht stap 2 uitgevoerd samen met de Inspectie van het Onderwijs. De inspecties richtten zich daarbij op het onderwijs dat *binnen* de instelling wordt gegeven.

De Inspectie van het Onderwijs deed, waar dit in haar toezichtplanning mogelijk was, tegelijkertijd toezicht naar de kwaliteit van de school. Waar dit niet mogelijk was, leverde de inspectie informatie uit toezicht dat zij kort voor het gemeenschappelijke toezicht nog heeft uitgevoerd bij de school.

---

¹¹ In het Kwaliteitskader Gesloten Jeugdzorg valt leefklimaat onder het thema opvoeding.

¹² Fiet van Beek en Leo Rutjes: *Kwaliteitsstandaarden jeugdzorg Q4C, standaard 14*, Houten 2009.

Het onderzoek van de Inspectie Jeugdzorg en de Inspectie van het Onderwijs naar het leefklimaat kent zes thema's waarin de verwachtingen van de inspecties zijn aangegeven. De verwachtingen staan uitgewerkt in het toetsingskader, dat in bijlage 2 is opgenomen. De thema's zijn:

- *het dagprogramma (leefgroep en vrije tijd);*
- *het dagprogramma (school);*
- *samenwerking tussen instelling en school;*
- *passende en aandachtvolle omgeving;*
- *aandacht voor samenstelling van de groep;*
- *voldoende toegerust personeel op de leefgroep.*

Nazorg

De Inspectie Jeugdzorg voert altijd nazorg uit als een instelling in een toezicht onvoldoende scoort. In het toezicht jeugdzorg^{PLUS} is de nazorg standaard toezicht op maat. Dit houdt in dat de aard en intensiteit van het toezicht afhangen van het oordeel van de Inspectie Jeugdzorg.

Enkele voorbeelden:

Als een instelling zwaar onvoldoende scoort en/of de inspectie zorgen heeft over de veiligheid van jongeren en medewerkers, dient de instelling al vóór het onderzoeksrapport vastgesteld is maatregelen te treffen om de situatie te verbeteren. Zo nodig wordt de instelling zelfs onder verscherpt toezicht geplaatst, wat inhoudt dat de inspectie de instelling zeer intensief volgt.

Als een instelling minder zwaar onvoldoende scoort en/of de inspectie geen zorgen heeft over de veiligheid van de jongeren en medewerkers, dan krijgt de instelling een volledige hertoets of een hertoets op onderdelen, afhankelijk van hoeveel indicatoren onvoldoende waren.

Als een instelling bijna voldoende scoort en de inspectie geen zorgen heeft over de veiligheid van de jongeren en medewerkers, dan volgt de accountinspecteur de aanbevolen verbeteringen.

Bijlage 2 Toetsingskader toezicht stap 2

Stapsgewijs toezicht gesloten jeugdzorg

Het stapsgewijze toezicht in de gesloten jeugdzorg is in 2008 van start gegaan. Dit toezicht is gebaseerd op het in september 2008 vastgestelde Kwaliteitskader Gesloten Jeugdzorg. Het Kwaliteitskader bevat veldnormen voor de sector en is opgesteld door afgevaardigden van de gesloten jeugdzorgaanbieders samen met de Inspectie Jeugdzorg, de Inspectie voor de Gezondheidszorg en de Inspectie van het Onderwijs.

Het nieuwe zorgaanbod is nog in ontwikkeling, daarom staan in het kwaliteitskader *drie stadia* waarin de aanbieders van gesloten jeugdzorg moeten gaan voldoen aan deze normen. De instellingen hoefden dus niet per 1 september 2008 aan alle normen te voldoen.

In navolging van de drie stadia in het Kwaliteitskader, heeft de Inspectie Jeugdzorg toezicht in drie stappen gepland. Zij noemt dit het stapsgewijze toezicht, dat zij op verzoek van de minister voor Jeugd en Gezin uitvoert op de instellingen voor gesloten jeugdzorg in de periode 2008 t/m 2012.

In 2008/2009 heeft stap 1 plaatsgevonden met als thema de gesloten leefomgeving. In 2010-2011 vindt stap 2 plaats.

De inspectie voert het toezicht stap 2 uit in samenwerking met de Inspectie voor de Gezondheidszorg¹³ en de Inspectie van het Onderwijs.

Dit toetsingskader betreft stap 2 van het stapsgewijze toezicht op de gesloten jeugdzorg.

Thema's van stap 2

De inspectie onderzoekt in stap 2 het leefklimaat in de gesloten jeugdzorg:

- Dagprogramma (routine leefgroep, school en vrije tijd)
- Passende en aandachtvolle omgeving
- Aandacht voor samenstelling groep
- Voldoende toegerust personeel (leefgroep en school).

---

¹³ De Inspectie voor de Gezondheidszorg heeft een bijdrage geleverd aan de voorbereiding van het toezicht.

Vraagstelling

Het onderzoek stap 2 dient een antwoord te geven op de volgende vraag:

"In hoeverre is de instelling in staat een veilig en verantwoord leefklimaat voor jongeren te bieden?"

Wijze van beoordelen

De inspectie heeft de vraagstelling vertaald in dit toetsingskader, waarin staat wat de Inspectie Jeugdzorg verwacht van de instellingen voor gesloten jeugdzorg. De verwachtingen van de inspectie zijn gebaseerd op de in 2008 ontwikkelde 'veldnormen', het Kwaliteitskader Gesloten Jeugdzorg. Omdat het grotendeels open normen betreft, heeft de inspectie zich laten inspireren door:

- een bijeenkomst "*Open normen*" die zij heeft georganiseerd met vertegenwoordigers uit "het veld" in oktober 2009;
- het boek "*Kwaliteitsstandaarden jeugdzorg Q4C. Wat kinderen en jongeren belangrijk vinden als ze niet thuis wonen*"¹⁴;
- het rapport "*Goed bejegenen. Beginselen voor het omgaan met ingeslotenen*" van de Raad voor de Strafrechtstoepassing en Jeugdbescherming¹⁵;
- het artikel "*Pedagogisch handelen in de residentiële zorg. Zes uitgangspunten voor een goed pedagogisch klimaat*"¹⁶.

De inspectie formuleert haar verwachtingen per thema in criteria met bijbehorende indicatoren. In dit onderzoek toetst de inspectie hoe het leefklimaat in de praktijk is.

Toelichting op het toetsingskader

De thema's van het onderzoek staan in de eerste kolom van het toetsingskader benoemd. In de tweede kolom staan de criteria (normen) geformuleerd waaraan de inspectie het handelen van de instellingen beoordeelt. In de criteria staat wanneer de inspectie het goed vindt. In de derde kolom zijn de indicatoren benoemd aan de hand waarvan de inspectie nagaat in hoeverre aan de criteria wordt voldaan. In de indicatoren staat dus waaraan de inspectie kan zien in hoeverre aan de criteria wordt voldaan.

In de laatste kolom staat welke onderzoeksbronnen de inspectie gebruikt.

---

¹⁴ Onder redactie van Fiet van Berk en Leo Rutjes, Houten 2009.

¹⁵ Versie 2010.

¹⁶ Door Netty Jongepier, Macha Struijk en Peer van der Helm, gepubliceerd in JeugdenCo, Kennis 01-2010.

Thema's	Criteria	Indicatoren	Bronnen
dagprogramma (leefgroep, vrije tijd)	De instelling zorgt dat het dagprogramma voldoende aansluit op de behoeften van jongeren	- jongeren ervaren dat het dagprogramma aansluit bij wat ze willen en aankunnen - medewerkers passen binnen de mogelijkheden het dagprogramma aan op wat jongeren willen en aankunnen	jongeren medewerkers dagprogramma
	De instelling zorgt voor voldoende en gevarieerd aanbod in het dagprogramma	- jongeren ervaren dat er voldoende dagprogramma is met een gevarieerd aanbod - medewerkers zorgen voor voldoende dagprogramma met een gevarieerd aanbod	jongeren medewerkers dagprogramma
	De instelling zorgt ervoor dat de jongeren voldoende invloed kunnen hebben op het dagprogramma	- jongeren ervaren dat zij invloed hebben op de invulling van het dagprogramma - medewerkers bieden jongeren de mogelijkheid om invloed te hebben op de invulling van het dagprogramma	jongeren medewerkers
dagprogramma (school)	De intake van de school is van voldoende kwaliteit	- school heeft een heldere intakeprocedure waarbij voorgeschiedenis en toekomstige schoolloopbaan expliciet worden vastgelegd samen met de jongere	jongeren documenten
	De school zorgt dat iedere leerling op het juiste niveau met het onderwijs begint	- commissie van begeleiding (CvB) bepaalt voor <i>alle</i> leerlingen de beginsituatie	CvB leerlingendossiers
	De school volgt de vorderingen en ontwikkelingen van de leerlingen voldoende	- voor alle leerlingen is er een leerlingvolgsysteem en op basis van dit systeem wordt het onderwijs vormgegeven	medewerkers school leerlingendossiers
	De school heeft per leerling een toegesneden handelingsplan	- de school heeft een aanbod en aanpak die past bij de onderwijsbehoeften van de leerlingen verwoord in het handelingsplan	medewerkers school leerlingendossiers
	De school heeft aandacht voor de samenstelling van de schoolgroepen	- de school bepaalt de samenstelling van de schoolgroepen aan de hand van de ontwikkelingsbehoeften van individuele jongeren	medewerkers school jongeren lesobservaties
	De school zorgt dat het personeel goed toegerust is voor het werk	- medewerkers worden structureel ondersteund bij het uitvoeren van hun dagelijkse werkzaamheden en maken gebruik van inwerkprogramma's, interne opleidingen en andere ondersteuningsvormen	medewerkers school documenten

Thema's	Criteria	Indicatoren	Bronnen
Samenwerking instelling en school	Het onderwijs is een essentieel onderdeel van de behandeling en heeft een vanzelfsprekende plaats	- bij opname in de instelling gaan jongeren zo snel mogelijk naar school - jongeren vertellen dat ze niet lang (1 à 2 weken) op plaatsing op school hebben gewacht - er is geen lesuitval waardoor jongeren niet naar school kunnen - de school registreert en analyseert de lesuitval	jongeren medewerkers instelling en school documenten
	School en instelling werken voldoende samen bij de dagelijkse begeleiding van de jongeren	- de inhoud van het multidisciplinair overleg is vastgelegd en betreft in ieder geval de dagelijkse begeleiding van individuele jongeren, zowel op de groepen als op school	medewerkers instelling en school
	School en instelling werken voldoende samen bij het handelingsplan	- bespreken en evalueren van de handelingsplannen is ingebed in de overlegstructuur van de school en maakt onderdeel uit van het overleg met de instelling	medewerkers instelling en school jongeren
	School en instelling werken voldoende samen bij incidenten	- de samenwerking tussen school en instelling is geformaliseerd en maakt deel uit van het instellingsbeleid - de procedure voor het melden en registreren van incidenten is bij de medewerkers bekend en wordt als zodanig ook toegepast - er is een overzichtelijke incidentenregistratie toedracht en afhandeling van incidenten wordt grondig onderzocht en vastgelegd	medewerkers instelling en school jongeren leerlingendossiers
Aandachtvolle omgeving	De instelling zorgt voor een fysieke leefomgeving van voldoende kwaliteit	- jongeren zijn tevreden over hun fysieke leefomgeving - de leefgroepen zijn passend en veilig ingericht - de leefgroepen zijn zichtbaar schoon	jongeren medewerkers observatie
	De instelling zorgt ervoor dat de jongeren voldoende invloed kunnen hebben op hun fysieke leefomgeving	- jongeren ervaren dat zij invloed hebben op de inrichting van hun fysieke leefomgeving - medewerkers bieden jongeren de mogelijkheid invloed uit te oefenen op hun fysieke leefomgeving	jongeren medewerkers observatie

Thema's	Criteria	Indicatoren	Bronnen
	De instelling zorgt ervoor dat de omgang binnen de instelling voldoende respectvol is	- jongeren ervaren dat respect binnen de instelling belangrijk is - jongeren ervaren dat zij medewerkers kunnen vertrouwen - medewerkers zijn zich bewust van hun voorbeeldgedrag en geven zelf het goede voorbeeld	jongeren medewerkers
	De instelling zorgt ervoor dat de medewerkers een aandachtvolle houding hebben ten opzichte van de jongeren	- jongeren ervaren dat er aandacht is voor hun interesses, familie, vrienden, identiteit, kleding, voeding, levensovertuiging, etc. - jongeren ervaren dat de medewerkers goed gedrag opmerken en complimenten maken - medewerkers hebben aandacht voor de interesses, familie, vrienden, identiteit, kleding, voeding, levensovertuiging, etc. van de jongeren - medewerkers belonen positief gedrag - medewerkers maken tijd en hebben aandacht voor de jongeren	jongeren medewerkers
Aandacht voor samenstelling leefgroep	De instelling heeft aandacht voor de samenstelling van de leefgroepen	- medewerkers zijn zich bewust van de problematiek van de jongeren bij de samenstelling van de leefgroep	medewerkers
	De instelling heeft aandacht voor de inzet van personeel	- de instelling gaat flexibel om met inzet personeel wanneer de problematiek van jongeren daar om vraagt	medewerkers
Voldoende toegerust personeel	De instelling heeft alleen medewerkers met een VOG in dienst	- van medewerkers wordt een verklaring omtrent het gedrag gevraagd (VOG)	personeelsdossiers medewerkers
	De instelling heeft medewerkers met voldoende kennis en vaardigheden in dienst	- medewerkers hebben voldoende pedagogische kennis. - medewerkers hebben voldoende kennis over de problematiek van de aanwezige populatie en handelen ernaar - medewerkers hebben voldoende vaardigheden	personeelsdossiers medewerkers jongeren
	De instelling zorgt dat het personeel goed toegerust is voor het werk	- De instelling stuurt/coacht medewerkers op hun werk in de leefgroep	medewerkers

Bijlage 3   Overzicht oordelen toezicht stap 2 per instelling en per indicator

Het leefklimaat van jongeren in de gesloten jeugdzorg

Groen is operationeel

Rood is niet operationeel

Tabel 1 Dagprogramma

Criterion

De instelling zorgt voor een passende dagbesteding en –structuur voor de jongeren

Indicatoren

Dagprogramma sluit aan bij behoeften jongeren

Dagprogramma met voldoende en gevarieerd aanbod

Dagprogramma met invloed jongeren

	Avenier Alexandra	Hoenderloo Groep Kop van Deelen	Horizon 13+	Icarus	JJC	De Koppeling	De Lindenhorst	OGH	Rentray	Tender Paljas Plus	Transferium	Wilster
Dagprogramma sluit aan bij behoeften jongeren	Green	Green	Green	Green	Red	Red	Green	Green	Green	Red	Red	Red
Dagprogramma met voldoende en gevarieerd aanbod	Green	Green	Green	Red	Red	Red	Green	Green	Green	Red	Red	Green
Dagprogramma met invloed jongeren	Red	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Red	Green

Tabel 2 Passende en aandachtvolle omgeving

Criterion

De instelling zorgt voor een aandachtvolle omgeving voor de jongeren

Indicatoren	Avenier Alexandra	Kop van Deelen	Horizon 13+	Icarus	JJC	De Koppeling	De Lindendorst	OGH	Rentray	Tender Paljas Plus	Transferium	Wilster
Goede kwaliteit fysieke leefomgeving	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Fysieke leefomgeving met invloed jongeren	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Respectvolle omgang	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Aandachtvolle houding medewerkers ten opzichte van jongeren	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■

Tabel 3 Aandacht voor samenstelling leefgroep

Criterion

De instelling heeft aandacht voor de samenstelling van de leefgroep

Indicatoren

Bewustzijn problematiek jongeren

Flexibele inzet personeel

	Avenir Alexandra	Kop van Deelen	Horizon 13+	Icarus	JJC	De Koppeling	De Lindendorst	OGH	Rentray	Tender Paljas Plus	Transferium	Wilster
Bewustzijn problematiek jongeren	Red	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green
Flexibele inzet personeel	Green	Green	Green	Green	Red	Red	Green	Green	Green	Green	Green	Green

Tabel 4 Voldoende toegerust personeel leefgroep

Criterion

De instelling draagt zorg voor voldoende toegerust personeel

	Avenier Alexandra	Kop van Deelen	Horizon 13+	Icarus	JJC	De Koppeling	De Lindendorst	OGH	Rentray	Tender Paljas Plus	Transferium	Wilster
Indicatoren												
Verklaring omtrent gedrag medewerkers	Red	Green	Green	Red	Green	Red	Green	Green	Green	Red	Green	Green
Kennis en vaardigheden medewerkers	Green	Green	Green	Green	Red	Red	Red	Green	Green	Green	Red	Red
Toerusting personeel: sturing en coaching	Red	Green	Green	Green	Red	Red	Red	Green	Green	Green	Red	Red

De samenwerking tussen instelling en school

Tabel 1 Samenwerking instelling en school

Criterion

De instelling en de school zorgen voor een aandachtvolle omgeving voor de jongeren

Indicatoren

	Avenier Alexandra	Hoenderloo Groep Kop van Deelen	Horizon 13+	Icarus	JJC	De Koppeling	De Lindenhorst	OGH	Reintray	Tender Paljas Plus	Transferium	Wijster
Onderwijs is een essentieel onderdeel van de behandeling	Red	Green	Green	Green	Red	Red	Green	Green	Green	Red	Green	Green
School en instelling werken voldoende samen bij de dagelijkse begeleiding van de jongeren	Red	Green	Green	Green	Red	Red	Red	Green	Green	Red	Red	Green
School en instelling werken voldoende samen bij het behandelplan	Green	Green	Green	Green	Red	Red	Green	Green	Green	Green	Green	Red
School en instelling werken voldoende samen bij incidenten	Red	Green	Green	Green	Red	Red	Red	Green	Green	Red	Red	Red

Bijlage 4

Samenvattend overzicht oordelen toezicht jeugdzorg^{plus}

Aard van het toezicht	Almata	Avenier Alexandra	Avenier Anker	Avenier Hand in Hand	Avenier De Sprengen	BJ Brabant Pajjas Plus	De Heuvelrug Overberg	Hoenderloo Groep Sprint	Hoenderloo Groep Kop van Deelen	Horizon 13- / 13+	Icarus	JJC	De Koppeling	De Lindenhorst	OGH	Rentray	Tender Pajjas Plus	Transferium	Wilster
Entreetoets (= stap 1, toezicht en incidenten) en Toezicht stap 1 rechtspositie jongeren			Locatie was tot 2010 JJI									VT ¹⁷					*		
Hertoets entreetoets en stap 1 (indien van toepassing)																			
Toezicht vermissingen ¹⁸																	*		
Toezicht stap 2 leefklimaat jongeren				*	Locatie gaat dicht in 2012	*	Instelling gaat dicht in 2012												
Hertoets stap 2 (indien van toepassing)																			
Toezicht stap 2 samenwerking instelling en school				*		*													
Hertoets stap 2 samenwerking (indien van toepassing)																			
Verkorte toezichtvariant entreetoets locaties																			
Hertoets verkorte toezichtvariant (indien van toepassing)																			

- * Betekent: toezicht uitgevoerd bij zusterinstelling
- Blauw = toezicht wordt nog uitgevoerd, bv hertoets of toezichtbezoek aangekondigd
- Zwart = opgeheven

- Groen = voldoende of goed
- Grijs = niet van toepassing
- Rood = onvoldoende

¹⁷ VT betekent verscherpt toezicht.

¹⁸ Omdat uit onderzoek bleek dat het vooral jongeren betrof die zich te laat bij de instelling meldden, spreekt de sector nu van onttrekkingen.

Bijlage 5   Resultaten toezicht jeugdzorg^{plus} per instelling

---

Almata

Almata biedt sinds 1 februari 2009 gesloten jeugdzorg. Voorheen was de locatie Den Dolder de justitiële jeugdinrichting Den Engh. De gesloten jeugdzorg wordt aangeboden op twee locaties, namelijk Den Dolder en Ossendrecht.

Stap 1 Rechtspositie jongeren

Het eindoordeel van de Inspectie Jeugdzorg in april 2010 luidt dat Almata, locatie Den Dolder **onvoldoende** verantwoord omgaat met de rechtspositie van de jongeren. De inspectie constateert daarbij wel dat Almata een grote stap heeft gemaakt in de omschakeling van de groepsgerichte methodiek, die de instelling als justitiële jeugdinrichting hanteerde, naar een kindspecifieke benadering die van instellingen voor gesloten jeugdzorg verwacht wordt.

De hertoets is op twee momenten uitgevoerd, omdat de inspectie Almata de aanbeveling heeft gedaan om enkele indicatoren met voorrang aan te pakken.

Het eindoordeel in november 2010 bij de eerste hertoets luidt dat Almata, locatie Den Dolder nu **voldoende** verantwoord omgaat met de rechtspositie van de jongeren. Het eindoordeel in augustus 2011 na de tweede hertoets luidt dat Almata locatie Den Dolder **voldoende** voldoet aan de verwachtingen van de Inspectie Jeugdzorg.

Vermissingen jongeren

Het eindoordeel van de inspectie in maart 2010 luidt dat Almata, locatie Den Dolder **voldoende** adequaat omgaat met vermissingen.

Verscherpt toezicht bij Almata, locatie Ossendrecht

De inspectie plaatst Almata, locatie Ossendrecht op 20 september 2010 onder verscherpt toezicht, omdat zij op basis van haar bevindingen tijdens een ongevalsonderzoek dat zij samen met de Arbeidsinspectie heeft uitgevoerd, van oordeel is dat de situatie op de leefgroepen **onvoldoende** veilig is voor zowel de jongeren als voor het personeel. De inspectie eist directe maatregelen om de veiligheid op de leefgroepen te verbeteren en een plan van aanpak om de kwaliteit van zorg te verbeteren. Na een onverwacht toezicht in oktober 2011 is het **verscherpt toezicht opgeheven**. De risico's voor de veiligheid die de inspectie in september 2010 constateerde zijn niet meer actueel.

Stap 2 Leefklimaat jongeren

Het toezicht stap 2 zou uitgevoerd worden bij Almata, locatie Ossendrecht. Dit toezicht is uitgesteld tot tenminste najaar 2011, omdat de inspectie het toezicht niet uitvoert voor het verscherpt toezicht bij de locatie is opgeheven.

Avenier

Voordat de gesloten jeugdzorg in 2008 in de wet werd opgenomen, bood een aantal zorgaanbieders onder verantwoordelijkheid van het ministerie van VWS een vorm van jeugdhulpverlening waarbij verderstreckende maatregelen in het kader van de behandeling konden worden toegepast. Zij liepen daarmee vooruit op de wetgeving over gesloten jeugdzorg. Jongerenhuis Harreveld, een justitiële jeugdinrichting, behoorde tot deze groep met het project Hand in Hand, dat zij samen met Horizon uitvoerde. In 2007 heeft de inspectie onderzoek gedaan naar dit project.¹⁹

Harreveld biedt sinds 1 januari 2008 gesloten jeugdzorg aan op twee afdelingen, namelijk Hand in Hand en Alexandra.

Sinds 1 januari 2010 is Avenier gevormd, een fusie van Justitieel Pedagogisch Centrum De Sprengen en Jongerenhuis Harreveld. De Sprengen in Wapenveld biedt sinds 1 januari 2010 gesloten jeugdzorg. Inmiddels heeft de staatssecretaris van VWS besloten dat, gezien de overcapaciteit in de sector gesloten jeugdzorg, Avenier, locatie Sprengen per 1 januari 2012 wordt gesloten. Op diezelfde datum verplaatst Avenier de capaciteit van Alexandra van Almelo naar de nieuwe locatie De Vaart in Sassenheim.

Eveneens sinds januari 2010 biedt Avenier, locatie Anker, gesloten jeugdzorg aan.

Stap 1 Rechtspositie jongeren Prisma, afdeling Hand in Hand

Het eindoordeel in augustus 2009 luidt dat Jongerenhuis Harreveld, sector Prisma, afdeling Hand in Hand **onvoldoende** verantwoord omgaat met de rechtspositie van de jongeren.

Het eindoordeel in april 2010 bij de hertoets luidt dat Avenier, locatie Prisma, afdeling Hand in Hand nu **voldoende** verantwoord omgaat met de rechtspositie van de jongeren.

Stap 1 Rechtspositie jongeren afdeling Alexandra

Het eindoordeel in augustus 2009 luidt dat Jongerenhuis Harreveld, afdeling Alexandra **voldoende** verantwoord omgaat met de rechtspositie van de jongeren.

Stap 1 Rechtspositie jongeren Avenier, locatie Sprengen

Het eindoordeel in november 2010 luidt dat Avenier, locatie Sprengen **voldoende** verantwoord omgaat met de rechtspositie van de jongeren.

Vermissingen jongeren Avenier, Alexandra en Avenier, Hand in Hand

Het eindoordeel van de inspectie in maart 2010 luidt dat Avenier, Alexandra en Avenier, Hand in Hand, **voldoende** adequaat omgaan met vermissingen.

Verkorte toezichtvariant locatie Anker

Het eindoordeel van de inspectie in februari 2011 luidt dat Avenier, locatie Anker de rechtspositie en de veiligheid van jongeren **voldoende** heeft geregeld. De locatie scoort negen van de tien indicatoren 'operationeel'.

---

¹⁹ "Een veilig behandelingsklimaat? Onderzoek naar het project gesloten behandeling *Hand in Hand*", Utrecht, januari 2008.

Stap 2 Leefklimaat jongeren Avenier, Alexandra

Het eindoordeel van de Inspectie Jeugdzorg in juni 2011 luidt dat de kwaliteit van het leefklimaat in Avenier, Alexandra voor jongeren **onvoldoende** is.

Het eindoordeel van de Inspectie Jeugdzorg en de Inspectie van het Onderwijs in juni 2011 luidt dat Avenier, Alexandra en VSO ZMOK De Lakestenen **onvoldoende** samenwerken.

Bijzonder Jeugdwerk Brabant

Paljas Plus is een gezamenlijk project van Bijzonder Jeugdwerk Brabant en Tender. Op beide locaties wordt gesloten jeugdzorg aangeboden.

Voordat de gesloten jeugdzorg in 2008 in de wet werd opgenomen, bood een aantal zorgaanbieders onder verantwoordelijkheid van het ministerie van VWS een vorm van jeugdhulpverlening waarbij verderstreckende maatregelen in het kader van de behandeling konden worden toegepast. Zij liepen daarmee vooruit op de wetgeving over gesloten jeugdzorg. Het project Paljas Plus bestaat sinds 2005 en behoort daarmee tot de eerste gesloten jeugdzorgprojecten. De Inspectie Jeugdzorg heeft bij de locatie van Tender in 2007 onderzoek gedaan.²⁰ Vanaf 1 januari 2008 is Paljas Plus een instelling voor gesloten jeugdzorg. Het project Paljas Plus heeft sinds 2010 nieuwe groepen voor gesloten jeugdzorg gestart in Grave en in Kortgene (zie voor deze laatste locatie de bijlage Tender).

Stap 1 Rechtspositie jongeren

Het toezicht is nu uitgevoerd op de locatie van BJ Brabant. Het onderzoek heeft niet plaatsgevonden in maart 2009, toen het toezicht gepland stond, omdat de instelling haar zaken nog niet in orde had. De instelling werkte toen nog met beleid op basis van de Beginselenwet justitiële jeugdinrichtingen in plaats van de Wet op de jeugdzorg.

Het eindoordeel van de inspectie in december 2009 luidt dat BJ Brabant Paljas Plus **voldoende** verantwoord omgaat met de rechtspositie van de jongeren.

Vermissingen jongeren

Het eindoordeel van de inspectie in maart 2010 luidt dat Paljas Plus BJ Brabant **voldoende** adequaat omgaat met vermissingen.

Verkorte toezichtvariant locatie Grave

Het eindoordeel van de Inspectie Jeugdzorg 2011 luidt dat BJ Brabant, locatie Grave de rechtspositie en de veiligheid van jongeren **voldoende** heeft geregeld. De locatie scoort alle tien indicatoren 'operationeel'.

Stap 2 Leefklimaat jongeren

Het toezicht stap 2 is uitgevoerd bij Tender (zie aldaar).

---

²⁰ "Een veilig behandelingsklimaat? Onderzoek naar het project gesloten behandeling *Paljas Plus/Tender*". Utrecht, januari 2008.

's Heerenloo, locatie Emaus

De locatie Emaus in Ermelo heeft naast vooral AWBZ bedden sinds 2010 ook jeugdzorg^{PLUS} bedden. Jeugdzorg^{PLUS} cliënten en AWBZ cliënten zitten door elkaar heen. De jongeren zijn altijd gekoppeld aan het Emaus college, dat school en arbeid biedt.

Entreetoets (rechtspositie, toezicht en omgang met incidenten)

De entreetoets samen met de Inspectie voor de Gezondheidszorg (IGZ) was gepland voor februari 2011, maar heeft niet plaatsgevonden.

De reden hiervoor is een signaal in januari 2011 van personeel van Emaus bij IGZ over onveiligheid op een leefgroep. In 2010 had de Inspectie Jeugdzorg (IJZ) al signalen gekregen van twee verschillende rechtbanken met twijfels over de rechtspositie van jongeren met een gesloten machtiging bij Emaus, waarna IGZ en IJZ een rondleiding hebben gehad bij Kwadrant Emaus en een gesprek hebben gevoerd met het bestuur.

IGZ heeft samen met IJZ naar aanleiding van het bovenstaande signaal van personeel in februari 2011 onderzoek uitgevoerd bij Emaus. Uit dit onderzoek heeft IJZ de conclusie getrokken dat het onderdeel wettelijke maatregelen (dit vormt een onderdeel van de entreetoets) bij Emaus onvoldoende is. Mede omdat Emaus tot uiterlijk 2012 jeugdzorg^{PLUS} zou uitvoeren, heeft IJZ het ministerie van VWS ingelicht over haar bevindingen. Vanaf 1 juni 2011 vindt nu geen instroom jeugdzorg^{PLUS} in Emaus plaats. Emaus bouwt de behandeling van jongeren met een machtiging gesloten jeugdzorg af.

De Inspectie Jeugdzorg heeft daarom besloten om de entreetoets niet meer uit te voeren.

De Heuvelrug, locatie Overberg

Overberg is een locatie van De Heuvelrug. In Overberg wordt sinds 1 januari 2010 gesloten jeugdzorg aangeboden. De locatie Eikenstein van De Heuvelrug is een justitiële jeugdinrichting. Inmiddels heeft de staatssecretaris van VWS besloten dat, gezien de overcapaciteit in de sector gesloten jeugdzorg, De Heuvelrug, locatie Overberg per 1 januari 2012 wordt gesloten.

Stap 1 Rechtspositie jongeren

Het eindoordeel van de inspectie in november 2010 luidt dat De Heuvelrug, locatie Overberg **voldoende** verantwoord omgaat met de rechtspositie van de jongeren.

De Hoenderloo Groep

Voordat de gesloten jeugdzorg in 2008 in de wet werd opgenomen, bood een aantal zorgaanbieders onder verantwoordelijkheid van het ministerie van VWS een vorm van jeugdhulpverlening waarbij verderstreckende maatregelen in het kader van de behandeling konden worden toegepast. Zij liepen daarmee vooruit op de wetgeving over gesloten jeugdzorg. De Hoenderloo Groep gesloten jeugdzorg behoorde tot deze groep met het project De Juiste Hulp. De Inspectie Jeugdzorg heeft hier in 2007 onderzoek gedaan.²¹

Vanaf 1 januari 2008 is de Hoenderloo Groep naast een open instelling ook een instelling voor gesloten jeugdzorg. De gesloten jeugdzorg werd aangeboden op twee locaties, namelijk sinds 1 januari 2008 op locatie de Kop van Deelen (voorheen onderdeel van De Juiste Hulp) en sinds 1 januari 2009 op locatie De Sprint (Wezep, voorheen Glen Mills School).

Stap 1 Rechtspositie jongeren locatie Kop van Deelen

Het eindoordeel in augustus 2009 luidt dat de Hoenderloo Groep, locatie de Kop van Deelen **onvoldoende** verantwoord omgaat met de rechtspositie van de jongeren.

Het eindoordeel in augustus 2010 bij de hertoets luidt dat de Hoenderloo Groep, locatie de Kop van Deelen nu **voldoende** verantwoord omgaat met de rechtspositie van de jongeren.

Entreetoets De Sprint

Het eindoordeel in maart 2010 luidt dat de kwaliteit van de gesloten jeugdzorg die De Sprint biedt **volstrekt ontoereikend** is. De inspectie is van oordeel dat De Sprint niet een vorm van gesloten jeugdzorg biedt zoals de Wet op de jeugdzorg beoogt. Derhalve beveelt de inspectie de minister aan om op korte termijn maatregelen te nemen teneinde de uitvoeringspraktijk bij De Sprint te doen beëindigen.

De instelling heeft vervolgens besloten om per 1 juli 2010 De Sprint te sluiten.

Vermissingen jongeren

Het eindoordeel van de inspectie in maart 2010 luidt dat de Hoenderloo Groep locatie de Kop van Deelen **voldoende** adequaat omgaat met vermissingen en de Hoenderloo Groep locatie De Sprint **onvoldoende** adequaat.

Stap 2 Leefklimaat jongeren Kop van Deelen

Het eindoordeel van de Inspectie Jeugdzorg in mei 2011 luidt dat de kwaliteit van het leefklimaat in de Hoenderloo Groep, locatie Kop van Deelen voor jongeren **goed** is.

Het eindoordeel van de Inspectie Jeugdzorg en de Inspectie van het Onderwijs in mei 2011 luidt dat de Hoenderloo Groep en het Hoenderloo College, locatie Kop van Deelen **voldoende** samenwerken.

---

²¹ "Een veilig behandelingsklimaat? Onderzoek naar het project gesloten behandeling *De juiste Hulp? Natuurlijk de Hoenderloo Groep*", Utrecht, januari 2008.

Horizon

Horizon biedt in Rotterdam gesloten jeugdzorg aan een groep jonge kinderen van 6 tot 13 jaar met ernstige gedragsproblemen. Op het terrein in Rotterdam bevinden zich twee groepen High Care en één groep Medium Care, waar jongens en meisjes gemengd worden behandeld. Daarnaast biedt Horizon in Alphen aan den Rijn gesloten jeugdzorg in het kader van het project Hand in Hand dat zij samen met Avenier (voorheen Jongerenhuis Harreveld) uitvoert.

Voordat de gesloten jeugdzorg in 2008 in de wet werd opgenomen, bood een aantal zorgaanbieders onder verantwoordelijkheid van het ministerie van VWS een vorm van jeugdhulpverlening, waarbij verderstreckende maatregelen in het kader van de behandeling konden worden toegepast. Zij liepen daarmee vooruit op de wetgeving over gesloten jeugdzorg. Horizon behoorde tot deze groep. In 2006 heeft de inspectie onderzoek gedaan naar het project gesloten behandeling Horizon.²² In 2007 heeft de inspectie onderzoek gedaan naar het project Hand in Hand dat Horizon samen met Jongerenhuis Harreveld uitvoerde.²³

Stap 1 Rechtspositie kinderen 13-

Het eindoordeel in december 2009 luidt dat Horizon, afdeling Besloten Groepen (Horizon 13-) **onvoldoende** verantwoord omgaat met de rechtspositie van de kinderen. De inspectie beveelt aan dat Horizon per direct regelt dat het inzetten van de maatregel holding alleen gebeurt voor de veiligheid van het kind en zijn omgeving.

Het eindoordeel in juni 2010 bij de hertoets luidt dat Horizon, afdeling Besloten groepen nu **voldoende** verantwoord omgaat met de rechtspositie van de kinderen.

Vermissingen jongeren 13+

Het onderzoek vermissingen is bij Horizon Hand in Hand niet uitgevoerd. Bij Horizon Hand in Hand verbleven op het moment van onderzoek namelijk twee jongeren met een machtiging gesloten jeugdzorg. In 2009 had een deel van de jongeren geen machtiging (meer). Over 2009 zijn geen vermissingen gemeld.

Stap 2 Leefklimaat jongeren 13+

Het eindoordeel van de Inspectie Jeugdzorg in april 2011 luidt dat de kwaliteit van het leefklimaat in Horizon Hand in Hand voor jongeren **goed** is.

Het eindoordeel van de Inspectie Jeugdzorg in april 2011 luidt dat Horizon Hand in Hand en De Parkschool **voldoende** samenwerken.

---

²² "Een veilig behandelingsklimaat. Onderzoek naar het project gesloten behandeling Horizon", Utrecht, september 2006.

²³ "Een veilig behandelingsklimaat? Onderzoek naar het project gesloten behandeling *Hand in Hand*", Utrecht, januari 2008.

Icarus

Icarus werd op 1 januari 2008 opgericht als een werkorganisatie van de Stichting Jeugdzorg St. Joseph te Cadier en Keer. Naast het terrein van Icarus ligt de Justitiële Jeugdinstelling Het Keerpunt. Ook Het Keerpunt is een onderdeel van St. Joseph.

Stap 1 Rechtspositie jongeren

Het eindoordeel van de inspectie in september 2009 luidt dat Icarus **onvoldoende** verantwoord omgaat met de rechtspositie van de jongeren.

Het eindoordeel in maart 2010 bij de hertoets luidt dat Icarus nu **voldoende** verantwoord omgaat met de rechtspositie van de jongeren.

Vermissingen jongeren

Het eindoordeel van de inspectie in maart 2010 luidt dat Icarus **voldoende** adequaat omgaat met vermissingen.

Stap 2 Leefklimaat jongeren

Het eindoordeel van de Inspectie Jeugdzorg in augustus 2011 luidt dat de kwaliteit van het leefklimaat in Icarus voor jongeren **voldoende** is.

Het eindoordeel van de Inspectie Jeugdzorg en de Inspectie van het Onderwijs in augustus 2011 luidt dat Icarus en SO/VSO school St. Jozef, afdeling Icarus **voldoende** samenwerken.

Jeugdformaat Jutters Combinatie (JJC)

Per 1 november 2007 nam Jeugdformaat / Jutters - Combinatie (JJC) in Haaglanden de huidige huisvesting in gebruik. Eind november 2007 begon de eerste groep jongeren. In de maanden die volgden kwamen er steeds groepen bij. De instelling voor gesloten jeugdzorg had de officiële opening in september 2008.

JJC neemt zowel jongeren op met een machtiging voor gesloten jeugdzorg op grond van de Wet op de jeugdzorg als jongeren met een psychiatrische problematiek. Het toezicht van de Inspectie Jeugdzorg betreft alleen de jongeren in de gesloten jeugdzorg.

Entreeoets (rechtspitatie, toezicht en omgang met incidenten)

Het eindoordeel in februari 2009 luidt dat Jeugdformaat / Jutters – Combinatie (JJC) **niet verantwoord** omgaat met de rechtspitatie van de jongeren, met het toezicht op de jongeren en met incidenten. De inspectie heeft JJC met onmiddellijke ingang onder verscherpt toezicht geplaatst en het ministerie voor Jeugd en Gezin hierover ingelicht.

Het eindoordeel in maart 2010 bij de hertoets luidt dat Jeugdformaat / Jutters – Combinatie (JJC) **voldoende verantwoord** omgaat met de rechtspitatie van de jongeren, met het toezicht op de jongeren en met incidenten. Dit betekent dat het Verscherpte Toezicht, dat in 2009 van kracht was, wordt opgeheven.

Vermisingen jongeren

Het eindoordeel van de inspectie in maart 2010 luidt dat JJC **voldoende** adequaat omgaat met vermissingen.

Stap 2 Leefklimaat jongeren

Het eindoordeel van de Inspectie Jeugdzorg in juni 2011 luidt dat de kwaliteit van het leefklimaat in JJC voor jongeren **onvoldoende** is.

Het eindoordeel van de Inspectie Jeugdzorg in juni 2011 luidt dat JJC en de J.C. Pleysierschool **onvoldoende** samenwerken.

Naar aanleiding van het conceptrapport heeft de inspectie een gesprek gevoerd met de instelling om de zorgen van de inspectie over het leefklimaat bij JJC te bespreken. De inspectie heeft in mei 2011 het plan van aanpak ontvangen waarin staat welke lijn van verbetering de instelling inzet. De inspectie heeft geoordeeld dat het plan van aanpak aansluit op de tekortkomingen die de inspectie heeft geconstateerd en dat het voldoende urgentie toont om de noodzakelijke verbeteringen aan te brengen. Een aantal verbeteringen was in mei 2011 al gerealiseerd. JJC heeft de samenwerking met de school opgezegd en werkt per 1-10-2011 samen met het Schreudercollege Horizon.

De Koppeling

De Koppeling is een samenwerkingsverband tussen Spirit (jeugdzorg), de Bascule (kinder- en jeugdpsychiatrie) en Altra (jeugdzorg en onderwijs). De instelling is in april 2007 geopend in het pand van de voormalige justitiële jeugdinrichting 't Nieuwe Lloyd.

De Koppeling neemt zowel jongeren op met een machtiging voor gesloten jeugdzorg op grond van de Wet op de jeugdzorg als jongeren met een psychiatrische problematiek. Zes van de acht afdelingen zijn jeugdzorgafdelingen. Op deze zes afdelingen heeft de inspectie onderzoek gedaan.

Entretoets (rechtspositie, toezicht en omgang met incidenten)

Het eindoordeel in maart 2009 luidt dat de Koppeling **voldoende verantwoord** omgaat met de rechtspositie van de jongeren, met het toezicht op de jongeren en met incidenten.

Vermissingen jongeren

Het eindoordeel van de inspectie in maart 2010 luidt dat De Koppeling **onvoldoende** adequaat omgaat met vermissingen. De Koppeling heeft verbeteringen moeten aanbrengen.

Stap 2 Leefklimaat jongeren

Het eindoordeel van de Inspectie Jeugdzorg in april 2011 luidt dat de kwaliteit van het leefklimaat in De Koppeling voor jongeren **onvoldoende** is.

Het eindoordeel van de Inspectie Jeugdzorg en de Inspectie van het Onderwijs in april 2011 luidt dat De Koppeling en het Altra College **onvoldoende** samenwerken.

De Lindenhorst

De Lindenhorst is een instelling voor meisjes met ernstige gedragsproblemen en biedt sinds 1 februari 2009 gesloten jeugdzorg. Voor 2009 maakte De Lindenhorst als justitiële jeugdinrichting onderdeel uit van De Heuvelrug.

Stap 1 Rechtspositie jongeren

Het eindoordeel van de inspectie in december 2009 luidt dat De Lindenhorst **voldoende** verantwoord omgaat met de rechtspositie van de jongeren.

Vermissingen jongeren

Het eindoordeel van de inspectie in maart 2010 luidt dat De Lindenhorst **voldoende** adequaat omgaat met vermissingen.

Stap 2 Leefklimaat jongeren

Het eindoordeel van de Inspectie Jeugdzorg in april 2011 luidt dat de kwaliteit van het leefklimaat in De Lindenhorst voor jongeren **voldoende** is.

Het eindoordeel van de Inspectie Jeugdzorg en de Inspectie van het Onderwijs in april 2011 luidt dat De Lindenhorst en VSO De Sprong **onvoldoende** samenwerken.

Otto Gerhard Heldringstichting (OGH)

De Otto Gerhard Heldringstichting is een voormalige justitiële jeugdinrichting die sinds 1 januari 2008 alleen jongeren opneemt in het kader van gesloten jeugdzorg.

Stap 1 Rechtspositie jongeren

Het eindoordeel van de inspectie in augustus 2009 luidt dat de Otto Gerhard Heldringstichting **voldoende** verantwoord omgaat met de rechtspositie van de jongeren.

Vermissingen jongeren

Het eindoordeel van de inspectie in maart 2010 luidt dat de Otto Gerhard Heldringstichting **voldoende** adequaat omgaat met vermissingen.

Stap 2 Leefklimaat jongeren

Het eindoordeel van de Inspectie Jeugdzorg in april 2011 luidt dat de kwaliteit van het leefklimaat in de Otto Gerhard Heldringstichting voor jongeren **goed** is.

Het eindoordeel van de Inspectie Jeugdzorg in april 2011 luidt dat de Otto Gerhard Heldringstichting en De Brouwerij **voldoende** samenwerken.

Rentray

Rentray is een instelling voor jongeren met ernstige gedragsproblematiek en biedt sinds 1 januari 2008 gesloten jeugdzorg. Daarvoor was Rentray een justitiële jeugdinrichting.

In Eefde zijn in het kader van de gesloten jeugdzorg verschillende leefgroepen. In Apeldoorn en Zutphen wordt gesloten jeugdzorg geboden in zogenaamde 'buitengroepen' en een Moeder & Kindhuis. Naast de leefgroepen is er in Eefde ook een crisisgroep voor jongeren tussen de 10 en 21 jaar ('project Crisistraject Jeugdzorg+'). Alleen de groepen in Eefde zijn door de inspectie onderzocht. De buitengroepen in Apeldoorn en Zutphen en het Moeder & Kindhuis in Zutphen vallen buiten dit onderzoek.

Stap 1 Rechtspositie jongeren

Het eindoordeel van de inspectie in augustus 2009 luidt dat Rentray, locatie Eefde **voldoende** verantwoord omgaat met de rechtspositie van de jongeren.

Vermissingen jongeren

Het eindoordeel van de inspectie in maart 2010 luidt dat Rentray **voldoende** adequaat omgaat met vermissingen.

Stap 2 Leefklimaat jongeren

Het eindoordeel van de Inspectie Jeugdzorg in maart 2011 luidt dat de kwaliteit van het leefklimaat in Rentray, locatie Eefde voor jongeren **goed** is.

Het eindoordeel van de Inspectie Jeugdzorg en de Inspectie van het Onderwijs in maart 2011 luidt dat Rentray, locatie Eefde en Rentray Onderwijs locatie Eefde **voldoende** samenwerken.

Tender

Paljas Plus is een gezamenlijk project van Bijzonder Jeugdwerk Brabant en Tender. Op beide locaties wordt gesloten jeugdzorg aangeboden.

Voordat de gesloten jeugdzorg in 2008 in de wet werd opgenomen, bood een aantal zorgaanbieders onder verantwoordelijkheid van het ministerie van VWS een vorm van jeugdhulpverlening waarbij verderstreckende maatregelen in het kader van de behandeling konden worden toegepast. Zij liepen daarmee vooruit op de wetgeving over gesloten jeugdzorg. Het project Paljas Plus bestaat sinds 2005 en behoort daarmee tot de eerste gesloten jeugdzorgprojecten. De Inspectie Jeugdzorg heeft bij de locatie van Tender in 2007 onderzoek gedaan.²⁴

Vanaf 1 januari 2008 is Paljas Plus een instelling voor gesloten jeugdzorg. Het project Paljas Plus heeft sinds 2010 nieuwe groepen voor gesloten jeugdzorg gestart in Grave (zie bijlage BJ Brabant) en de locatie Vliethoeve van Tender in Kortgene.

Stap 1 Rechtspositie jongeren

Het toezicht stap 1 is uitgevoerd bij BJ Brabant (zie aldaar).

Vermissingen jongeren

Het toezicht vermissingen is uitgevoerd bij BJ Brabant (zie aldaar).

Verkorte toezichtvariant locatie De Vliethoeve

Het eindoordeel in mei 2011 luidt dat Paljas Plus Tender, locatie De Vliethoeve de rechtspositie en de veiligheid van jongeren **onvoldoende** heeft geregeld. De locatie scoort vier van de tien indicatoren 'operationeel'.

Paljas Plus Tender heeft al voordat het rapport is vastgesteld de voornaamste aanbevelingen uitgevoerd. Ook heeft de instelling een plan van aanpak opgesteld om ervoor te zorgen dat alle indicatoren operationeel zijn binnen drie maanden. De inspectie heeft geoordeeld dat het plan van aanpak voldoende beantwoordt aan de verwachtingen van de inspectie. Paljas Plus Tender heeft uitstel gevraagd van de in november 2011 geplande hertoets nadat uit een interne audit was gebleken dat de indicatoren nog niet operationeel waren. De inspectie heeft nadere informatie gevraagd en zal begin 2012 een hertoets doen.

Stap 2 Leefklimaat jongeren

Het eindoordeel van de Inspectie Jeugdzorg in juni 2011 luidt dat de kwaliteit van het leefklimaat in Paljas Plus Tender voor jongeren **voldoende** is.

Het eindoordeel van de Inspectie Jeugdzorg en de Inspectie van het Onderwijs in juni 2011 luidt dat Paljas Plus Tender en het Warandecollege **onvoldoende** samenwerken.

---

²⁴ "Een veilig behandelingsklimaat? Onderzoek naar het project gesloten behandeling *Paljas Plus/Tender*. Utrecht, januari 2008.

Transferium Jeugdzorg

Transferium Jeugdzorg, een instelling voor gesloten jeugdzorg, is onderdeel van de zorgaanbieder Parlan. Transferium Jeugdzorg is gestart in april 2009. In november 2010 is Transferium verhuisd van een tijdelijk onderkomen in Driehuis naar nieuwbouw in Heerhugowaard. De instelling werd in Heerhugowaard drie maal zo groot.

Entreeoets (rechtspositie, toezicht en omgang met incidenten)

Het eindoordeel in juni 2010 luidt dat Transferium **voldoende** verantwoord omgaat met de rechtspositie van de jongeren, met het toezicht op de jongeren en met incidenten.

Stap 1 Rechtspositie jongeren

De inspectie heeft in Heerhugowaard in 2011 in verband met de verhuizing en schaalvergroting een kort toezicht gedaan naar de rechtspositie van jongeren en gekeken of die ook na de komst van zo veel nieuwe medewerkers nog steeds voldoende is.

Het oordeel in juli 2011 is dat ondanks het feit dat het merendeel van de indicatoren **operationeel** is, de rechtspositie van jongeren bij Transferium bedreigd wordt. Het is **onvoldoende** duidelijk welke maatregelen specifiek bij welke jongeren kunnen worden toegepast.

Vermissingen jongeren

Het eindoordeel van de inspectie in maart 2010 luidt dat Transferium **voldoende** adequaat omgaat met vermissingen.

Stap 2 Leefklimaat jongeren

Het eindoordeel van de Inspectie Jeugdzorg in juli 2011 luidt dat de kwaliteit van het leefklimaat in Transferium voor jongeren **onvoldoende** is. De inspectie heeft al voordat het conceptrapport gereed was contact met de instelling opgenomen over onmiddellijke verbeteracties. Transferium heeft gereageerd met een aantal maatregelen om de zorg direct te verbeteren.

Het eindoordeel van de Inspectie Jeugdzorg en de Inspectie van het Onderwijs in juli 2011 luidt dat Transferium en De Spinaker **onvoldoende** samenwerken.

Wilster en Behandelcentrum Woodbrookers

Stichting Het Poortje Jeugdinrichtingen biedt sinds 1 januari 2008 op de locatie Wilster in Groningen Jeugdzorg^{PLUS} aan.

Behandelcentrum Woodbrookers is een zelfstandige stichting, bestuurd door Jeugdhulp Friesland en Het Poortje Jeugdinrichtingen in Groningen. Het behandelcentrum is vanaf februari 2010 operationeel en biedt onder andere jeugdzorg^{PLUS} aan. Bij de behandeling en begeleiding van de jongeren werkt Woodbrookers samen met Jeugdhulp Friesland en Het Poortje Jeugdinrichtingen. De plaatsen gesloten jeugdzorg in Woodbrookers zijn ingebracht vanuit Wilster Intensieve Jeugdzorg (onderdeel van Het Poortje Jeugdinrichtingen) in Groningen. Het Poortje Jeugdinrichtingen is dan ook sterk betrokken bij Woodbrookers.

Stap 1 Rechtspositie jongeren Wilster

Het eindoordeel van de inspectie in augustus 2009 luidt dat Het Poortje, locatie Wilster **voldoende** verantwoord omgaat met de rechtspositie van de jongeren.

Vermissingen jongeren Wilster

Het eindoordeel van de inspectie in maart 2010 luidt dat Wilster **voldoende** adequaat omgaat met vermissingen.

Verkorte toezichtvariant Behandelcentrum Woodbrookers

Het eindoordeel van de Inspectie Jeugdzorg in mei 2011 luidt dat Behandelcentrum Woodbrookers de rechtspositie en de veiligheid van jongeren **voldoende** heeft geregeld. De locatie scoort negen van de tien indicatoren 'operationeel'.

Stap 2 Leefklimaat jongeren Wilster

Het eindoordeel van de Inspectie Jeugdzorg in april 2011 luidt dat de kwaliteit van het leefklimaat in Wilster voor jongeren **onvoldoende** is.

Het eindoordeel van de Inspectie Jeugdzorg en de Inspectie van het Onderwijs in april 2011 luidt dat Wilster en Portalis **onvoldoende** samenwerken.

